

7

V

Sawon Jaäkäri.

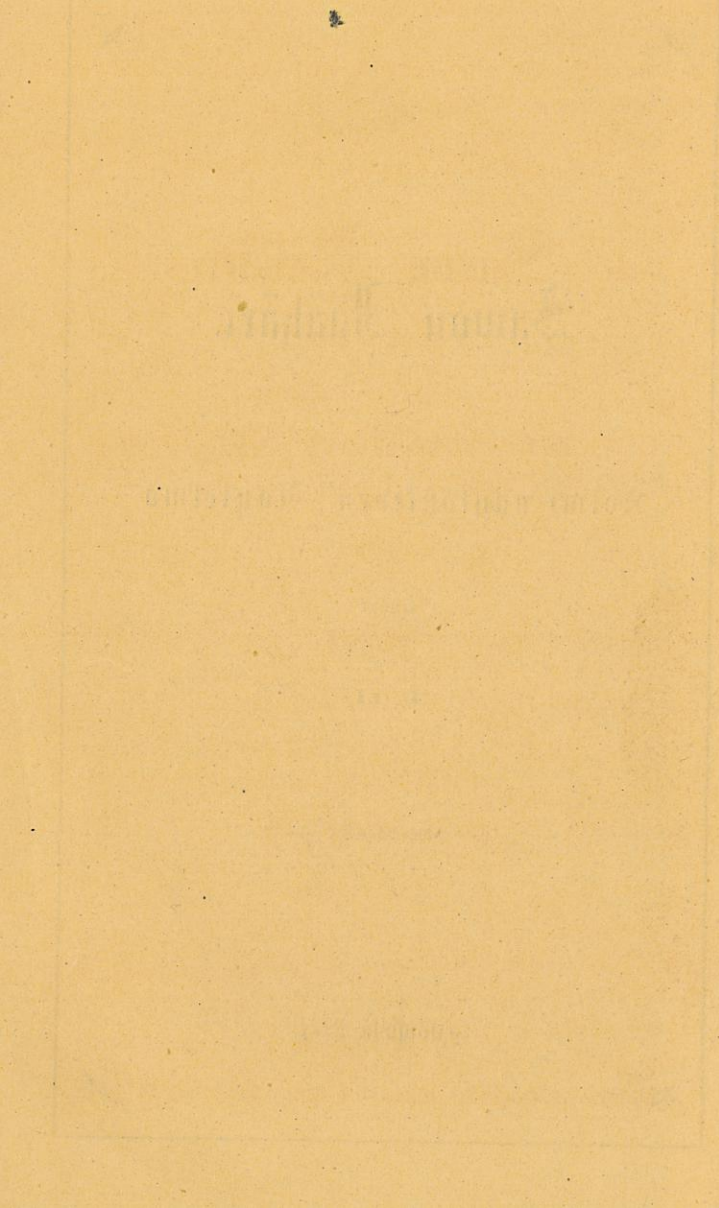
Kolmi-näytöksinen Näytelmä

tehnyt

T. H.

Hahnsson

Helsingissä 1877.

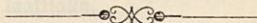

Sawon Jaakari.

Kolmi-näytöksinen Näytelmä

tehnyt

T. H.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapaino, 1877.

Sawon jääkäri.

Jäsenet:

Baroni Tähtinen, kartanon omistaja.

Anna, hänen tyttärensä.

Maiju, Baroni Tähtisen palvelus-tyttö.

Pastori Kiwinen.

Kaarlo, hänen welijensä, Sawon jääkäri.

Kalastaja-Ulko.

Sanni, hänen tyttärensä.

Tapaus: Sawossa 1808.

Ensimmäinen Näytös.

Baroni Tähtisen jali. Huone-kalut uhkeat. Gräällä pöydällä piippuja ja tupakkaa. Anna istuu sohwasssa, pieni kirja helmasssa, ja Baroni kulkee laattialla.

Ensimmäinen kohtaus.

Baroni. Anna.

Baroni. Tuo kirkkoherran apulainen käy täällä aina harvemmin, häntä ei näe enään muualla kuin kirkossa, eikä hänen welijensä Kaarlokaan ole täällä ollut moneen päivään.

Anna (iloisesti). Ah! isäni kaipaa häntä, eikä tuo ihmettä olekkaan, sillä Kaarlon seura on kaikille hupainen; hän on jalo-tunteinen mies — ja —

Baroni. Soh, soh, piisaa jo — kyllä siinä jo oli kyllin nuorukaisen kiitokseksi. Tuo yli-opistolainen on taval-
lansa kelpo mies ja kylläkin sopiva opettamaan pappilan
kaswawia wesoja; osaa samati kuin weljensäkin käyttää it-
seänsä siwistyneitten lailla, jonka wuoksi olenkin halusta
nähty heitä seurassamme, olletiffin koska tiedän, että tyttä-
reni muistaa olewansa wapaa-sukuisen neidon, muistaa, mikä
eroitus on hänen ja halpa-säätyisen nuorukaisen välillä.

Anna. Hm — kun Pastorin kanssa juttelen, muistuu
mieleeni net hyvät opetukset ja neuvot, jotka olen häneltä
saanut, ja minä tahtoisin häntä kuunnella päiwät pitkät,
waan kun Kaarlon kanssa juttelen kuffajista, linnuista,
tähti-taiwaasta ja kaikesta, mitä maailmassa on suloisinta,
silloin tunnen, että olemme warfin yhtäläiset, sekä ett'ei ke-
nenkään seurassa päiwäni niin hupaisesti kulu kuin hänen.

Baroni (erikseen). Tawattoman lämpimät sanat —
hm, rakkauden enteitä — mutta jos hänellä on minun luon-
toni, woi hän tuosta rakkaudesta luopua, kun hän sen tar-
peelliseksi hawaitsee — (Annalle). Annaseni, minä luulin
saattawani sinua kaikesta waarasta parahiten säilyttää täällä
sydänmaassa näinä sotaisina aikoina, mutta pelkään, että
olenkin wienyt sinua waaraan. (Katselee tarkasti Annaan).

Anna. Mikäpä tuo waara olisi?

Baroni. Hm, — jassoo, siinä tahtoisit sen kuulla —
noh niin — paras onkin — minä pelkään, että olet rakas-
tunut — Kaarloon —

Anna (wakaasti). Niin olenkin, isäni, ja Kaarlo ra-
kastaa myöskin minua, ja Pastori, joka isällisellä hellyydellä
huolta on pitänyt weljestään, on kowin iloinen siitä, että
saa minun sijareksensa.

Baroni. Anna, Anna! näin pitkälle en luullut asiain
joutuneen — minä olen ollut sokea — Oi sydän-käpyseni!
minä en olisi suonut sinun joutuwan semmoiseen taisteluun,

johonka nyt olet tulewa, sillä tiedä, että ainofaista tyttärentäni en minä anna kenellekkään muulle, paitji sille, jonka nimeä polwesta polween on kunnioituksella mainittu. Wapaa-sukuisen kauniisti kajahtawa nimi pitää oleman hänellä, joka tyttärentäni omafsensa saa.

Anna. Kunnioituksella mainittu nimi, puhdas maine — siihen minäkin panen arwoa — ja sehän on Kaarlollakin — waan tuo nimen kaunis kaiku — oi isäni, mikä on se — lasten foru — uswa-kuwa, joka tyhjään raukee! mutta sydämmen ylewyhs — siinä se, joka kaikki woittaa.

Baroni. Sydämmen ylewyhs kaikki woittaa, toden sanoit — ja sillä, jolle tyttärentäni annan, pitää olla maine — nimi — josta heti tietää, että sen omistajalla on nuot omaisuudet. Lapseni! ei ole yksikään Tähtinen jäästännyt itseänsä, kun taistelu-tanterelle häntä on kutsuttu, enkä myöskään luule, että neiti Tähtinen epäilee, mitä hänen tulee tehdä, kun isänsä häntä waatii taistelemaan oman itsensä kanssa; waatii, ett'ei hän enään mene tuon rakastettunsa näkhyiin.

Anna (rukoillen). Oi isäni — —

Baroni. Minä jätän sinun tätä asiaa miettimään ja toiwon, että tyttärentäni on isällensä kuuliainen, kuten ainakin. (Antaa Annalle kätensä suudeltawaksi). Hywästi tyttöseni! (Menee kamariinja).

Toinen kohtaus.

Anna sitten Maiju.

Anna (yksin). Oi tofi! Koska, koska on tuo säätyeroitus tasoitettu — suku-ylpeys poistuma? Ah! jiksi on monta sydäntä särkynyt — ja kuinka käynee minun — — Ennen lapsena ollessani, kun isäni jollainkin rankaisi minua jostakin itsemaltaisuudestani, koetteli hän tottelewaisuuttani sillä, että käski minua suutelemaan kättänsä, kun

se minua oli rangaisut. — Ah! — silloin oli tuo helppo tehtävä, waan nyt — oi kuinka katteraa! (Maiju tulee sijalle).

Maiju. Tässä, Anna neiti, on teidän tryykätthjä waatteitanne, eivätkö ole fileitä ja kiiltäviä?

Anna (ajatukfissaan). Owat.

Maiju. Ettehän, neiti kulta, niitä katsokkaan. Minä panin tärkein sekaan oikein ranskan saippuaa ja walfoista wahaa, ja siitpä kiilto tuli — mutta, armollinen neito, ettehän te yhtään kuulekkaan minua — ah! kyllä minä syhy tiedän — tiedän, mikfi ette kuule — jos wain uskaltaisin sanoa —

Anna. Oh, mitä nyt sitten, Maiju rukka, olet tietäwinäsi? puhu, puhu wain, lapsi.

Maiju. Neiti hywä, te ajattelette sulhasia — — Pappilan Penttu sanoi minulle, että heidän nuori maisteri on neiti Annan sulhanen — „mutta älä siitä wain mitään wirkkaa,“ sanoi Penttu — enkä olekkaan mitään puhunut, ennen kuin nyt wasta tässä. Penttu sanoi: „Maisteri“, mutta minä wastasin heti: et sinä oikein tiedä, Pastorin se on.

Anna (naurahtaen). Mch mikfi luulet Pastorin sulhasekseni?

Maiju. Pastorihan nyt muuttaa kappalaisen-tilallensa synty-mä-tienoilleen tuonne Dulun lähelle ja tarwitsee siis emäntää.

Anna. Mutta entä jos minä pitäisin enemmän hänen weljestään? —

Maiju. Ei, armollinen neito, kyllä sen werran hymärrän — Pastorihan saarnaakin — ja Pastori saa suuren talon, jossa on paljo lehmiä, hewosia ja kaikkia.

Anna. Jättäisitkö sinä Pentin, jos joku, jolla on karjaa, tahtoisi sinua omaksien? —

Maiju (ajattelee). Hm — en suinkaan — me olemme köyhät molemmat, mutta toista on ylhäisten — ne tarvitsevat rikkautta. (Menee affunan luo).

Anna (itseksään). Ah, Maiju on ehkä oikeassa — meikälaiset usein myyvät sydämensä nimeen, armoon taikka rikkauteen — waan niin ei Anna Tähtinen.

Maiju. Voi armasten aika! nyt tulee sulhaset, tähtyh rientää pois; ja Maisteri on ruwennut sotamieheksi, koska näkhy olewan Sawon-jääkäriin uniwormusja.

Anna. Mitäs sanot! (Katsahtaa ulos affunasta ja sanoo erikseen). Ah, Kaarloni, kuinka jalo, ja minä woisin unohtaa hänen — en ikänä — mutta woi, nyt en saa häntä nähdä. (Ääneensä). Maiju, riennä sanomaan Baronille, että tänne tulee vieraita, sano myöskin, että neiti Anna ei woi hywin.

Maiju. Kyllä, neiti hyvä! (Rientää Paronin kamarisiin oikealle puolen, ja Anna wasemmalle omaan kamariinsa).

Kolmas kohtaus.

Maiju, Pastori, Kaarlo sitten Paroni.

(Maiju tulee Paronin kamarista, wieraat ulko-owesta sisälle, Kaarlo puettuna Sawon-jääkäriin uniwormuun).

Maiju (kumartaa). Istukaatte, Paroni tulee kohta.

Kaarlo. Onko neiti Anna kotosella ja kuinka hän woi?

Maiju. Hywin wain, hän meni wast'ikään kamariinsa ja käski minun sanoa, ett'ei hän woi hywin.

Pastori. Kuinka, hywin sanoit sinä, ja toki käski hän sanoa, ett'ei hän woi hywin.

Maiju. Niin — kyllä hän tässä terwennä oli — (Erikseen). Mitä nyt sanoa töpsähytin! kuinka tästä nyt sel-

wille tulen. (Näneensä). Kaarlo Maisteri eli Wäntriffi — taikka Luuknantti kyhyi niin paljon yht'aikaa, että menin warjin setäsin wastauksissani — waan sopiihan sitä jostus olla kipeänä, waikk'ei olekkaan, ja termennä, waikka sydäntä järkee. (Kumartaa ja puikahtaa ulos owesta).

Kaarlo. Mikähän Annan lienee — täällä on jotakin tapahtunut — (Baroni tulee) mutta tuosfahan Baroni.

Baroni. Hywää päiwää! istukaatte. Hupaiستا, että tulitte, olenpa kauan kaiwannut teitä. (Osoittaa pöydällä olevia piippuja). Olkaatte hywät, tupakoitkaa wähäsen.

Pastori (kumartaa ja ottaa piipun). Baroni hywä, minulla on ollut erittäin paljo toimia, sillä, kuten tiedätte, olen saanut kotitienoillani kappalaisen-tilan, johonka minun nyt tulee muuttaa, ja weljeni tässä on, kuten näette, ruvennut isänmaan suojeliaaksi.

Baroni (Kaarlon käteen tarttuen). Wai niin, minä en huomannut, että olitte uniwormussa. — Se on oikein — tuommainen päätös ansaitsee kunnioitusta, sillä isänmaa tarvitsee suojelioita; vielä itsekin riviin menisin, jollei ikäni olisi minua liika kankeaksi tehnyt sotakomentoja oppimaan. Mutta, nuori herrani, yhdestä asiasta tahdon kansanne jutella kahden kesken, yhdestä asiasta — josta en teitä kunnioita —

Kaarlo. Baroni hywä, puhukaa — weljeltäni ei tarvitse mitään salata. (Griffeen). Baroni tietää jo kaikki. (Pastori katselee pöydällä olevia kirjoja).

Baroni. Mieh suoraa sanoen, nuori herrani, te olette foru-sanoja kuiskaellut tyttäveni korwiin ja olette, kummallista kyllä, woittanut hänen sydämensä, waan teidän olisi pitänyt tietämän, että minä en ikänä tytärtäni teille anna; siis oli tuo wäärin, että tulitte lapseni rauhaa rikkomaan ja minulle surua saattamaan.

Kaarlo. Minä rakastan Annaa wilpittömästi! mitä sikä olisin sitä salannut? Sitä en ollenkaan ajatellut, että teillä, herra Baroni, olisi mitään minua vastaan, koska aina suosiollisesti olette minua kohdellut.

Baroni. Seuralaiseni olen teitä suosiellut, kuten ainakin kunniallista, siwistynyttä nuorukaista — waan wähykseni — ah — mitä ajattelette — minä antaisin tyttäreni, neiti Tähtisen, nuorukaiselle, jonka toinen plakkari on tyhjä, toisessa ei mitään — jonka nimi on maineeton, soinnuton.

Kaarlo. Minä, herra Baroni, en ole köyhä, sillä minulla on isänmaa, joka tarwitsee minua; nuoruuden innosta sykkii sydämmeni, minulla on käsi, wahwa tarttumaan miekkaan tämän kalliin maani puolustukseksi, ja Annaseni rakkauts on woimiani kahdenkertaisesti wahwistawa. Enkö siis ole rikas! Myöskin lupaan, että joko woitan kunniakuoleman tappo-tanterella taikka palajan urhoollisena sotilaana.

Baroni. Suotawa on, että saattaisitte todeksi näyttää, mitä nyt wakuutatte; mutta tyttäreni teidän tähtyh unhoittaa.

Pastori (menee Paronin luo). Herra Baroni, älkääte estäkö nuorten uskollista rakkautta, sillä ihminen ei ole onnen ohjaaja — Luoja kullekin kohtalot jafaa.

Baroni. Minä olen wanha enkä siis enään, kuten nuoret kiihossaan, tee päätöksiä, joita tulewalla hetkellä kadun.

Kaarlo. Aika rientää, meidän tähtyh mennä, waan Baroni, te ette warmaankaan tahdo kieltää minua sanomasta jää-hywäisiä Annalle.

Baroni. Tarpeetointa, wallan tarpeetointa, ystävänä, tuo häiritfisi wain nuoren sotilaan urhoollista mieltä. (Antaa kättä weljekfille). Hywästi, toiwotan teille onnea molemmille — (Kaarlolle) kun takaisin palajatte, saamme nähdä, mitä silloin on tehtävänä. (Kilistää kelloa. Maiju tulee

fiisälle ja Paroni osoittaa pöydällä olevaa kynttilää.) Ota kynttilä ja valaise sillä herroille, että näkevät mennä eteis huoneen läpitse. Hyvästi! (Paroni menee kamariinsa ja Maiju tarttuu werkalleen kynttilään).

Pastori. Di wanhus, sinä suku-ylpeyden pimittäjä, joka et huoli, vaikka oman lapsesi sydämmen särkisit!

Maiju (katselee oveen päin, josta Paroni meni). Jopa jo uskallan antaa. (Kurkottaa Kaarolle paperi-käärön). Tämän käski Anna neiti antaa teille hänen hyvästi-jätöksensä.

Kaarlo. Ah! (aikoo autaista käärön).

Maiju (hätäisesti). Ei täällä, rientäkää. (Ottaa kynttilän, ja kaikki rientävät pois.)

Esirippu. lasjetaan.

Toinen Näytös.

Torppa Kallaweden rannalla. Kalastaja-ukko istuu tuwan edustalla werkkoa kutoen ja Sanni kehittää liinanöyhtää vanhasta repaleesta. Avoimesta tuwan ovesta näkyy sotilaan-waatteita ja miekkoja. Dikealla puolen pihaa on kukka-penkere.

Ensimmäinen kohtaus.

Ukko, Sanni.

Ukko. Kuinka kauan sotaa kestänee? — hm, werkkoa kudon minäkin, waan mitäpä sillä teen — pakengewathan kalatkin Kallawedestä pelwosjaan, ja kentiesi laskenko ikänä werkkoa lahteen.

Sanni. Miksikä isäni nyt on noin alakuloinen? Eipä ole meillä hätää niin kauan, kuin Sawon jääkärit owat täällä.

Ukko. Onko kumma, että olen alakuloinen, onhan tapo-tanterelle jäänyt sinun kaksi kukoistawaa weljeäsi, (osoittaa seinässä riippuwia sotilaan-waatteita) tuossahan waatteet, jotka aina muistuttawat heistä. Siitä päivästä, jona tuon sa-

noman sain, olen ollut kuin kuivunut koiwu, kuin karjittu kuusi —

Sanni. Oi isä, ole iloinen siitä, että olet niin kalliin uhrin saanut antaa isänmaallesi!

Ukko. Niin, niin, kyllä, kyllä, saankin olla tyytyväinen, kun tätä asiaa oikein ajattelen, sillä monen on tähtynyt kuolla kaukana kotimaastaan, waan nämät saivat nukahtaa oman äitinsä helmaan — mutta — (nousee istualta ja koputtaa rintaansa), mutta tuo itsekäs sydän, sekin vaatii osansa.

Sanni (itseksään). Niin, niin — sekin vaatii osansa.

Ukko (istuu). Siitä olen myöskin pahoillani, että otin sinun pois pappilasta, jossa sinua kaswattina pidettiin. Täällähän olet ainaisena sairaan-hoitajana, eikä ole sinulla mitään senlaista iloa kuin muilla nuorilla.

Sanni. Olenko koskaan ollut tyytymätöin? Ah olenhan minä kowin onnellinen isäni luona.

Ukko. Kummallinen tyttö, koko kesän olet sairaita auttanut ja wiisi wiikkoa hoitanut luutnantti Kaarloa, ikään kuin äiti lastaan, waan aina olet toki tyytyväinen kuin wifertelewä lintu.

Sanni (menee kulkapenkereen luo). Hoidanhan kussaakin ja iloitsen, kun kaswawat; tottahan sitten ilo-mielin huolellisesti tahdoin hoitaa luutnantti Kaarloa, häntä, jota kaikki jääkäritkin rakastawat ja sanowat urhoollisimmaksi luutnanttiksensa, ja oikea sotilas hän onkin; sotaan hehkuu hänen mieltensä. Silloin, kuin hän täällä sairaana makasi, sanoi hän useasti: „Oi Sanni, jos tietäisit, kuinka hartaasti minä toiwon terweeksi pääseväni, jotta minun ei tarwitisi jälkeen jäädä, kun kenraali Sandels Toivalasta lähtee“. Mutta missä nyt Luutnantti wiipyyne — kosk'ei hän ole täällä ollut moneen päivään. Kuka tietää, mitä huomenna tapahuu — ja mitä tänään — Kas! kuinka paljon lehtiä on

maahan karissut — tähtyy mennä niitä harawoimaan Muu-
rikille talwen waraksi; lähden harawaa hakemaan. (Menee).

Toinen kohta.

Ukko, Sanni, sitten Kaarlo.

Ukko. Hm — hänen silmissänsä palaa outo tuli —
poskensa hehkuwat, minä pelkään, että hänkin joutuu kuumee-
sen.

Sanni (tulee, harawa kädessä). Isä, menkääte jo tu-
paan, ilta tulee, syys-ilma käy jo nihkeäksi eikä se wanhuks-
selle hywää tee.

Ukko. Toden sanoit, lapseni, mutta tehnekö se sinul-
lekkään hywää; sinun poskillasi on outo hohde.

Sanni. Kun sydän onnesta sykkii, silloin ruusutkin
poskilla hehkuu. (Grikseen) Onneni — ah! (painaa kätensä
rinnallensa) tämä lewottomasti sykkiwä sydän — onko se on-
nellinen? (Kawistaa päätään. Kaarlo tulee). Kas! Luutnantti.

Kaarlo. Nyt on kiirut käsissä, tänä iltana vielä
marjitaan Sisalmelle päin, joutufaa, wanhus hywä, tekin
meitä auttamaan, fuormat owat kiiruusti tehtävät. Kohta
meillä oliji pilkko pimeä, mutta onneksi nyt tulee kuu-walo.

Ukko (osoittaa taiwasta kohti). Niin tulee, tuossahan on
kuu jo nousemasja. (Antaa Sannille werkon). Tuossja, Sanni,
wie tämä tupaan ja anna Luutnantille, mitä kapineita vielä
on meillä, minä riennän edellä. (Luutnantille) Kyllähän te
minun saawutatatte nuorilla jaloillanne.

Kaarlo. Kyllä. (Ukko menee ja Sanni wie werkon tu-
paan).

Kolmas kohta.

Kaarlo. Sanni.

(Kaarlo kulkee edestakaisin näyttämöllä ja Sanni palajaa warsin kalpeana, tuoden takin sekä vähäisen kirjjan Kaarolle).

Kaarlo. Ah tuo kallis rukous-kirjani, jonka weljestäni sain! (Pistää sen taskuunsa). Mutta aika rientää, nyt, Sanniseni, vastaa minulle, saatanko luottaa siihen, että olet minulle uskollinen ystävä.

Sanni. Luutnantti Kaarlo, mitä kysytte! kuka pakoitti minua teitä hoitamaan wiikkokaudet sairaana ollessanne, teinhän sen ystämyhdestä wain.

Kaarlo. No niin, minä luotan sinuun ja pyhdän sinua säilyttämään aarretta, joka on minulle niin kallis, ett'en tahdo sitä enään sota-tanterelle wiedä, sillä jos kaatuisin, niin kentietää minne se silloin joutuisi; se on aina lewännyt rinnallani, waan nyt — — en tiedä mikä pelko on minun walloittanut. — (Ottaa kaulastaan hienon mustan nauhan, jossa rippuu siwä kultainen kotelo, painaa sitä rintaansa vastaan). Ah kallis, kallis lahja mun Annaselteni, jää hyvästi! (Antaa kotelon Sannille, joka haja-mielisenä ottaa sen vastaan). Tallenna tämä, warjela sitä kuten filmä-terääsi, kunnes sodasta takaisin palajan, waan jos kuolen, wie kotelo M. pitäjääsen Leppäniemen kartanoon nuorelle Anna Tähtiselle, sano hänelle terwehdykseni, sekä että minä, hänen kuwansa sydammeeni kätketynä, lähdin sota-tanterelle uroon ni-meä woittamaan.

Sanni (kolkosti). Minä tallennan sen.

Kaarlo. Kiitoksia! (Antaa kättä Sannille). Ah, sinun kätesi on aivan kylmä, sinun on ehkä wilu.

Sanni (katkerasti). Entäpä! Ken siitä huolisi — Kosk'olen köyhä tyttö wain. (Rummun ääni kuuluu).

Kaarlo (hätkähtäen). Jo rummun ääni kuuluu, jota-
väki kutsutaan kokoon. Kiitoksia, Sanni, uskollinen ystävä-
ni, jää hyvästi! (Kientää pois).

Keljäs kohtaus.

Sanni (yksin).

Sanni. Haa — kylmät ovat käteni (nostaa kätensä
poskillensä) ja kylmät ovat poskeni — (paina kätensä sydäm-
mellensä) waan täällä — täällä tuli polttawa — hoh — hal-
pa-sääthinen tyttö! houkkiohan olit, joka rakastuit jota-uroo-
sen — (nauraa kolkosti) ha ha haa, kylmät kiitokset sait sinä
wain, (näyttää koteloa) kun tämä tähtönen sai sijan hänen
sydämmesfänsä. Entä jos uskaltaisin kuun kalpeassa wa-
losja katsella tuota kuua. (Menee waloisampaan paikkaan
ja katjahtaa kotelosja olemaa kuua.) Haa, eikö minun rak-
kauteni ole yhtä woimallinen kuin sinunkin — ja minun pi-
täisi kuten silmä-terääni tallentaman tätä — (koputtaa jalko-
jaan maata vastaan) tätä, jota tahtoisiin jaloillani muruiksi
mufertaa, (lähenee Kallaweden rantaa) en — minä wiskaan
sen tuonne — mutta en — en, en, se on lewännyt hänen
rinnallansa; totta on tuo neito suloinen, loistawa kuin täh-
tinen tuolla taiwahalla, koska luutnantti Kaarlo häntä ra-
kastaa — entä jos vielä paremmin häntä katselisin — (katse-
lee koteloa). Ah! tosiaan olet suloinen — sinä olet kulta-
kutrinen ja elät auringon loistosja, waan minä musta-hap-
sinen olen sijnkä-kohtalainen — mutta kaunis on sijnshinen-
kin ilta, (osoittaa kuuta) kun taiwaan walo sitä walaisee. (Las-
kee kätensä ristiin.)

Ah walo tule awuksi,

Ett' woitan itseni.

Haa, jaa, minä woitan itseni. (Istuu kiewelle ja laulaa).

*) „Istun rannan kivelle ja kuiskaan ikäväni;
Totta on hän werrempi, mi wei mun ystäväni.
Istun rannan kivelle ja annan surun luistaa,
Enkä enään milloinkaan mä häntä tahdo muistaa.“

(Kummun ääni kuuluu ja Sawon jääkärien marssia soite-
taan). Ah! nyt he lähtewät. (Kuuntelee. Soitto kuuluu aina
etäämmältä. Djentaa kätensä sinne päin, mistä soitto kuu-
luu.) Duni, onni — sinua — teitä — seuratfoon — (Soitto
taufoo.) tule, tuulonen, ja jäähdytä tämä polttawa rintani!
oi jos woisin unohtaa — mutta —

**) En woi sua unhoittaa poijes,

Waiik'en ikänä sua saa;

Sä sydämmesfäni olet

Ikuisesfa muistosfa.

Jos arwosfa mä oisin

Ja rikkahitten rinnalla,

Niin totta warmaan woiji

Wiel' onnenikin kukoistaa.

En woi sua unhoittaa poijes,“ j. n. e.

Niin, en woi enkä tahdo häntä unhoittaa. (Katselee
taas kotelosfa olewaa kuwaa). Oi kuwa taiwahinen! minä tah-
don olla sinulle ja Kaarlolesfi uskollinen ystävä — minä
koetan häntä waaroista warjella — niin nyt tiedän, mitä
te'en —

Wides kohtaus.

Ukko. Sanni.

Ukko (tulee näyttämölle). Hohho! olenpa kowin wäsh-
nyt — Rah tuosfa harawa wielä. (Nostaa harawan puuta
wastaan).

*) Kansan-laulu. Tälle lauluslle seuraa nuotit.

**) Kansan-laulu.

Sanni. No jopa isäni vihdoin kotia pääsi. Men-
kää, isä kulta, nyt ma'ata, olette varmaankin hywin wäsynyt —
Ukko. Kyllä olenkin — mutta, Sanniseni, oletko fi-
peä, postesi owat kowin kalpeat?

Sanni. Jsta=tuuli net jähdytti —

Ukko. Sinä olet aivan oudon=näköinen — mikä si-
nua waiwaa?

Sanni. Ei mikään, istuin ehkä liika kauwan täällä
kuuwalossa. Mutta, isä rakas, siunaa minua, ennen kuin
ma'ata menet. Minä vielä wähän aikaa wiivyn kuun-
waloa katselemassa.

Ukko (erikseen). Hän on tyhne ja lempeä — waan
toki nähtää hän lewottomalta. (Näneensä). Tule tänne,
tyttöseni. (Laskee kätensä Sannin pään päälle). Rauha olkoon
kanssasi.

Sanni (kumartaa). Kiitoksia, isäni! (Ukko menee tupaan).

Kuudes kohta. 6.

Sanni (yksin).

Sanni (menee kuffapenkereen luo). Minun kuffaseni
pienet, kun takaisin palajan, olette jo kaikki kuihtuneet. (Kur-
kistaa tupaan.) Hän nukkuu jo, nyt menen waatteet otta-
maan. (Menee tupaan ja tulee heti takaisin sotilaan=waatteet
kainalossa). Nyt olen walmis, kun tuolla metsässä wain o-
len nämät päälleni pukenut. (Laskee polwillensa tuwan owen
eteen.) Suo anteeksi, mun isäni, että wanhoilla päiwilläsi si-
nun yksin jätän — mutta — kuten sanoit, (painaa kätensä
rintaansa) tämä itsekäs sydän, sekin waatii osansa. Luoja
sinua, isäni, warjelkoon! (Kiiruhtaa pois).

(Estrippu lasjetaan).

Kolmas Näytös.

Huoneet samat kuin ensimmäisessä näytöksessä. Peräseinässä suuri affuna, ja pesänsä palaa walkea. Anna istuu pöydän ääressä kirjoittaen.

Ensimmäinen kohtaus.

Baroni. Anna.

Baroni (kulkee edestakaisin laattialla). Mitä siellä paperille piirtelet, Annaseni?

Anna. Mä tähän nimen kirjoitin.

Baroni. Nimen — minkä nimen?

Anna. Sen, mikä mull' on kallihiin.

Baroni (katsellee paperia). Hm Kaarlo — kumma tyttö, aina wain wieläkin häntä muistat, ikään kuin ei muita ihmisiä olisi maailmassakaan. Estä ajatuksiasi lentelemästä semmoisiin esineisiin, joista häntä muistat.

Anna. Kun tähtilöitä katselen,
Silloin häntä muistelen.

Baroni. Älä katsele tähtösiä.

Anna. Kun istuskelen yksinäni,
Hän on aina mielesfäni.

Baroni. Älä hae yksinäisyhyttä, alakuloiselle mielelle ei se ole terveellistä. Seurustele muitten kanssa.

Anna. Seurasja on pahempi,
Siellä kätken sydämmeeni
Kuvan kalliin Kaarloni.

Baroni (erikseen). Hm — hän on aina wain wieläkin luja rakkaudessaan. No, kentieskin kuinka asiat wielä kääntyvät — olinkohan toki liika kova lapselleni? (Annalle)

Waan isääsi — etkö häntä enään milloinkaan muista? (Menee kamariin).

Toinen kohtaus.

Anna, Maiju sitten Baroni.

Maiju (tulee sisälle tuoden pöydälle kahwi-asettimet).
Saanko kaataa kahwia Anna neitille?

Anna. Kaada pisara. (Stseksien). Sjäni oli vähän harmissaan — minun on syhni, woi, mutta minä en saata ilo-lintuna oleskella. (Häneensä) Kuules, Maiju, taidatko selittää, mitä unet merkitsewät?

Maiju. Muutamia kylä taidan. Kun näkee susia, silloin saa sulhasia. Kun Penttu tuli sulhasekseni, puri minua susi unisiani.

Anna. Mutta minä näin unisiani Kaarlo luutnantin, hänen waatteissaan oli hlt'hämpäri weri-punaisia ruusuja, ja hän sanoi minulle: „Ah Anna! näin olen ruusuihin käärittynä, näin hywä on minun olla; weljeäni wain odotan lepoistaani siunaamaan“, samassa hän katosi, waan siinä, jossa hän oli seisonut, kaswoi kaunis ruusu-puu punaisia kukkia tähnnä.

Maiju. Olipa tuo kumma uni, en tuommoista ole kuullutkaan. Mutta misjähän Baroni, kun ei tule aamu-kahwiansa juomaan.

Baroni (tulee taas saliin ja hieroo käsiään). Dikein kylmä tänään, eipä kahwi-pisara pahaa te'e.

Maiju (menee walkeaa kohentamaan). Kylä tänään wieraita tulee, Mirri pesee silmiänsä tawan tafaa.

Baroni. Noh, Annaseni, kaadappas nyt kahwia kupilinen, ei minua haluta odottaa, kunnes tuo Mirrin aawistama wieras tulee.

Anna (kaataa kahwia kuppiin). Tässä, ottakaatte, isä hyvä.

Maiju. Saijin wain pellin kiinni, että tulisi lämmin sifsi, kuin wieras tulee.

Baroni. Minako Maiju wain wieraita odottaa (nauraa) hah, hah, hah.

Maiju. Totta taiteti, kaukaijia tuleekin, paukka lenteli aina hyöfin keski-laattialle. (Kopina kuuluu). Kas! jopa joku tulee. (Lähtee owea aukaisemaan). Hywänen aika, Pastori! (Pastori Kiwinen tulee sifälle ja Maiju menee).

Kolmas kohtaus.

Baroni, Pastori, Anna sitten Maiju.

Baroni. Ah! Mistä nyt tulette? Hywää päivää. (He kättelevät). Mikä teidät nyt meille näin äkki-arwaamatta on saattanut kaukaijilta Pohjan periltä?

Pastori. Turusta tulen, tärkeät asiat waativat minua sinne, (ottaa päällystakin yltänsä) ja tärkeät asiat minua möhskin waativat tätä tietä kotia palajamaan. (Huokaa).

Anna (lähenee Pastoria ja huomaa, että musta suru-harso on käärittynä hänen takkinsa oikean-puolisen hian ympärille). Ah Pastori, mitä merkitsee tuo musta suru-harso? (Mänettömyys). Te ette wastaa — sanokaa — oi sanokaa! (istuu tuolille, walittaen) hän on kuollut! (painaa päänsä käsiinsä).

Pastori, (hämmästyen). Te ette siis tietäneet? — waan te arvasitte oikein; hän on kuollut urhoollisen sotilaan kuoleman.

Baroni. Hm — hän oli hyvä miehen alku — (yskähtää).

Anna. Woi, Pastori, kertokaa minulle tarkemmin hänen kuolemastaan — Oi Kaarlo, Kaarlo!

Pastori. Itsekin haluaisin tarkempia tietoja, sillä juuri Oulusta lähteisäni sain kuulla tuon suru-sanoman, että hän Sifalmella oli Birran sillon luona kaatunut tapelusfa. (Huokaa). Tämän suruni katkeruutta lisää vielä sekin seikka, ett'en tiedä, onko hänen hautansa siunattu. Tuo ajatus minua waiwaa alinomaa —

Anna (erikseen). Ah! nyt muistan uneni.

Baroni. Kyllä kuolleet rauhassa lepäävät.

Pastori. Suotawaa olisi, mutta kuulkaatte: kolme hötä peräkkänaa tuli weljieni unisfani luokseni, sanoen: „Weli, tule siunaamaan hautani, että saan rauhan,“ sitten wiipoitti hän kolme kertaa formellaan minulle ja katosi, formessa oli hänellä formus, joka meidän su'usamme on säilynyt polwesta polween.

Anna. Sen formuksen minä kyllä muistan.

Baroni. Ettekö mitään tietoja weljeltänne saanut hänen ollessansa Toivalassa.

Pastori. Minä sain Kaarloilta kirjeen, ennen kuin hän Toivalasta läksi. Hän oli ollut sairaana, waan oli jo silloin terweenä ja mielensä hehkui sotahan.

Anna. Woi Kaarlo raukka — kipeänä — ja luultawasti ilman mitään hoitoa.

Pastori. Hän kirjoitti, että eräs kalastajan tyttö oli häntä hellästi hoitanut.

Anna (erikseen). Ah! hän mökin tyttö, — hän on paljon onnellisempi kuin Anna Tähtinen. (Maiju tulee sijalle).

Maiju. Kyhtimies kysyy, joko Pastori pian lähtee.

Pastori (nousee istualtaan). Sano kyhti-miehelle, että kohta tulen. (Maiju menee).

Baroni. Ei juinkaan Pastorilla noin kiirutta ole?

Pastori. On tottakin, sillä pitkäpä on matkani. Hywästi! (He kättelewät.)

Anna (Pastorille). Di opettajani, jos löhdätte Kaarlon haudan, niin palatkaatte tänne, jotta minäkin tietäisin hänen lepäävän rauhassa.

Pastori. Noh, teidän tähtenne, neiti Anna, minä tulen. (Menee).

Esirippu lasketaan.

Wäliwerho *)

Tappelu-paikka Wirran sillan luona. Näkymöllä seisoo Sawon jääkäriin haamu. Pastori tulee alakuloisena tietä pitkin, haamua huomaamatta.

Heljäs kohtaus.

Pastori (seisähtuu ja panee kätensä ristiin). Woi, joska löytäisin hänen hautansa, waan eipä kukaan kuulu siitä tietävän — turhaan, turhaan sitä etsin. Täällä on hän werensä muodattanut. Kallis weljeni! ihanan kuoleman tofiaan saawutit, mutta oi, jospa saisin hautasi siunata! tuo on mielessäni nyt päivät. (Wienosti kuuluu Sawon jääkärien marssi. Pastori kuuntelee). Mitä! — (Soitto taukoo). Mitä kuulin? olipa, ikään kuin olisin kuullut Sawon jääkärien marssia soitettawan; (kulkee werkalleen eteenpäin) ei näy kumpuja missään. (Näkee haamun, hätkähtää ja menee muutaman askeleen taakse päin). Kah! kuka siellä? hywää päivää, jääkäri! (lähenee, tuntee weljensä ja huudahtaa): Weljeni! (Haamu katoaa, waan samassa paikassa näkyy wähäinen kumpu ja siinä formi, jossa on kultainen formus). Ah weljeni haamu wain! mutta tuossahan formi, jossa on weljeni formus, (lähestyy kumpua, waan formi katoaa) sekin katosi. Weljeni! nytpä

*) Tarun mukaan.

tiedän, kussa lepää, nyt lewon saamme molemmat. Luoja
sinua siunatsoon — Lepää rauhassa!

Esirippu lasketaan.

M u u t o s.

Näytelmä-paikka sama kuin näytöksen alussa. Anna musi-
tiin waatteisiin puettuna istuu sohvasa, nojaten päättään kättänsä
waisten.

Viides kohtaus.

Anna. Maiju.

Maiju (pyyhkielee tomua huone-kalusta, waan wilkaisee ta-
wan takaa Annaan.) Neiti Anna — (erikseen) eipä hän taas
kuulekkaan, (koroittaa äänensä) neiti Anna!

Anna. Oh oletko täällä, Maiju, mitä on kello?

Maiju. Wasta puoli seitsemän ja Anna neiti on jo
liikkeellä.

Anna. En saanut unta enään.

Maiju. Minä olisin niin iloinen, niin että, mutta
— mutta nyt olen niin surullinen, niin että (itkee).

Anna. No miksi?

Maiju. No siksi, kun Anna neitikin aina wain on
surullinen — ja kufapa minulle ja Pentulle nyt häät lait-
taa —

Anna (hymyillen). Ole huoleti, kyllä sinulle häät pi-
detään ja kyllä sinua morsiameksi hankin. (Koputus kuuluu).

Maiju. Kah, kuka kyökin owea koputtaa? (Suoksee
pois.)

Kuudes kohtaus.

Baroni, Anna sitten Maiju.

Baroni (tulee kamaristaan). Ah, sinä olet jo waat-
teisja! Mikä täällä koputti?

Anna. Kyöffiin wain joku tahtoi. (Maiju tulee sisälle).

Maiju. Täällä on wieras tyttö, joka tahtoo tawata Anna neitiä. Minä kysyin, mitä asiaa hänellä on, mutta hän sanoi wain: „Di laske minut pian neiti Annan luo, laske, niin kauan kuin vielä puhumaan kykenen.

Anna. Di saata häntä pian tänne!

Maiju. Hän on kowin kipeä. (Menee).

Baroni. Ihmeellistä — mitä asiaa tuolla tytöllä lienee?

Anna. Niin mitäpä hän tahtonee? — (Erikseen).
En tiedä, mikä aawistus minua walloittaa — entä jos Kaarlo vielä eläiji! (Sanni tulee owesta).

Seitsemäs kohtaus.

Sanni, Anna, Baroni sitten Pastori.

Sanni (kiiruhtaa Annan luo). Tehän olette neiti Anna! Minä tunnen nuot filmät kirkkahat.

Anna. Mistä olet sinä, kaunis kalpea tyttö? — en muista nähneeni sinua ennen.

Sanni. Olen Sanni, kalastajan tyttö Kallaweden rannalta ja tuon luutnantti Kaarlon terveiset, waan auttaa — (horjuu) mä lepoa tarwitsen — woimani jo riutuvat —

Baroni (taluttaa Annan kanssa Sannia noja-tuolille istumaan.) Sanni, sinä hoidit luutnantti Kaarloa, kun hän Toivalasja sairaana makasi — eikö niin? (Sannin filmät waipuwat kiinni ja Anna juoksee wiiniä tuomaan lasillisen. Palajaa kohta.)

Anna (laskee Sannin huulille lasin). Juo, Sanni, tämä uupuneet woimasi wirkistyttää.

Sanni (awaa filmänsä ja juo, huiwi liuskahtaa päästä

ja hänen mustat kiharansa waluvat alas hartioille). Riitoksia, Anna neiti — Oi onnea! nyt saatan taas puhua, saan tuoda teille luutnantti Kaarlon viimeisen tervehdyksen. (Ottaa kaulastaan silkki-nauhan, jossa kotelo rippuu.) Tämä on lewännyt luutnantti Kaarlon rinnalla —

Anna. Ah! minun antamani kotelo, oi puhu, Sanni! kuinka tuli tämä sinulle? Missä Kaarlo? —

Baroni. Anna, sinun kuvasi luutnantti Kaarlolla! Kuinka uskalsit sen antaa — petitkö sinä isäsi? —

Anna. En. Koska en saanut olla hänen morsiamensa enkä edes jää-hywäisiäni hänelle sanoa, lähetin tämän kotelon muistoksi, siltä ystäväältä, joka i'äti oli häntä muistava — Eikä tuo ollut mikään petos.

Sanni. Kun luutnantti Kaarlo Toivalasta läksi, käski hän minua warjelemaan kuten silmä-terääni tätä koteloa silksi, kuin hän takaisin palajaisi, „waan jos kuolisin“ sanoi hän, „wie se Leppäniemelle neiti Anna Tähtiselle ja sano hänelle, että, hänen kuwansa sydämmeeni kätketynä, lähdin jota-tanterelle uroon nimeä woittamaan“ — ja sen hän woittikin — kunnia-kuolemallaan.

Anna. Voi! hän on siis kuollut! — (itkee).

Baroni. Älä itke, Annaseni!

Anna. Ah isäni! anna khyneleitteni runsahasti wieriä, nethän owat muisto-kukkia wain minun Kaarlolleni — mutta, Sanni, jos jaksat, jatka puhettasi vielä —

Sanni. Luutnantti Kaarlon lähdettyä Toivalasta, pukeutuin weli wainajani waatteisiin ja seurasin Sawon jää-kärien jälkiä, kunnes Jisalmella Wirran sillan luona kowa tappelukuoli. Minä luulin saattawani hengelläni warjella häntä, waan sen olisi woinut tehdä minuttakin — mutta Hän oli toisin päättänyt — luoti sattui luutnantti Kaarloon — se sattui kowasti — hän kaatui, silloin kuiska-

sin hänelle nimenne — hän katsoi tarkasti minuun, sanoen:
 ”Sanni!” sitten foroitti hän vielä kerran äänensä ja lausui:

Nyt Annaseni! suurin on rakkauteni,
 Kun isänmaani e'estä mä uhraan henkeni.

Anna. Hän oli uskollinen — Ah!

Baroni. Kussa lepää hän nyt?

Sanni. En tiedä, sillä kun luutnantin filmät wai-
 puivat kiini, sattui luoti myöskin minuun — Kun heräsin
 tainnuksistani, oli tappelu tau'onnut, häntä hain, mutta tur-
 haan, sillä kaatuneita oli yltä-ympäriällä; sitten laahasin itseni
 Partalan kylään, sain siellä eräältä tytöltä waatteet — nyt
 olen wähitellen tänne kulkenut, olen kärsinyt wilua, kipua,
 janoa —

Anna (tarttuu Sannin käteen). Oi, Sanni, kuinka
 olet woinut kärsiä noin paljon muitten tähden? — Mäsi tun-
 ne toki löythy, joka on woimallinen — joka mahdolliseksi
 mahdottoman tekee — se on rakkaus —

Sanni (aukaisee filmänjää). Niin, se on rakkaus. —
 Oi, kuin olen wäsynyt, waan minä olen matkani päässä,
 olenpa työni tehnyt — lupaukseni tähttänyt — wienyt luut-
 nantti Kaaron viimeiset terveiset hänen morsiamellensa.

Anna. Ah maailman nähden ei neiti Tähtinen
 saanut olla hänen morsiamenansa, waan sydämmessäni olen
 i'äti olewa hänen Annansa.

Sanni (istuu). Nyt hymärrän — ah! ei ole komeat
 huoneetkaan aina onnen asuin-siana. Oi suku-ylpeys — oi
 sääty-eroitus, milloinka olet tasoittuwa? Koska tunteet iha-
 nat liikkawat niin halpa- kuin korkea-säätyisenkin sydämmessä,
 miksiä siis ihmiset tahtowat toinen toijensa onnen särkeä!

Anna. Niin miksi, — miksi? —

Baroni. Älkääte minua kowin tuomitko, sillä mikä
 vielä minun nuoruudessani oli funnia-työ, on teidän mie-
 lestänne armotointa — waan teidän jälkeenne tulee myös-

fin toinen polwi, aika menee eteenpäin ja ihmiset ajan muassa. Uudet polwet, uudet mielet, niin on mailman meno. — Jo minäkin nyt tässä, elämäni ehtoolla, näen monta asiaa toisin kuin ennen. (Baronin puhuesja on Pastori kenenkään huomaamatta tullut sijälle.)

Anna. Pois se, että minä isääni tuomitjisin! (Rientää hyleilemään Paronia ja suutelee hänen kättään).

Sanni (nousee innoisjaan). Niin, kerran, kerran kaikki muuttuu! silloin ei eroitusta enään ole, yksi ääni kaikuu yli koko Suomenmaan — joka kormessa, joka laaksossa. (Kukunasta nähtyy nousewa aurinko.) Ah aurinkoinen nousee, se todistaa, että uusi aika koittaa — (Waipuu tuolille).

Pastori. Amen, tapahtukoon niin.

Baroni. Pastori!

Anna. Pastori! ah! minä olen saanut terveisiä — tuossa on Sanni —

Pastori. Minä tiedän — Maiju puhui jo tuolla ulkona. Ja minä tuon terveiset haudalta — hän lepää nyt rauhassa!

Sanni (puhuen itsensä). Hän lepää nyt rauhassa ja kaikki muuttuu, kaikki — Kuulkaatte, jo hengettäret laulavat — (Hengetärten laulu kuuluu kulisfien takaa):

*) Ah! yksi ääni Suomessa
 On kerran kaikuwa
 Niin kormessa kuin laaksossa,
 Niin torpassa kuin howissa,
 Ja ihanana kullana
 On Suomi kulluwa.

(Laulun kuuluesja on Sannin pää waipunut tuolin nojaa vasten.)

Pastori. Waiti! waiti! hän nuffuu viimeistä un-

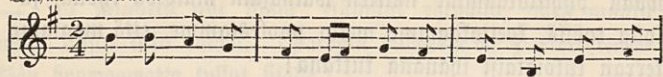
*) Lauletaan samalla nuotilla kuin „Maamme“.

taan — hän on tyhnsä tehnyt ja päivänsä ovat päättyneet, mutta me älkäämme westostuttako surulla woimiamme, waan pyhittäkäämme näitten wainajain muistoa työllä, ja lolla työllä, koettakaaamme mekin puolestamme, että maamme kerran kukoistaiji ihanana kulkana!

Esirippu lasketaan.

Wähän wentowasti.

Is = tun ran = nan ki = = wel = le ja an = nan su = run

luis = taa, En = = = kä e = = nään mil = = loin = kaan mä

hän = = = tä tah = = do muis = taa.

Sinta 50 penniä.